عمومي اسامبله
امنیت شورا

خپرېدل: عمومي
۱۰ جون ۲۰۱۶
اصل: انګلیسي

عمومي اسامبله
اویایمه ناسته
د اجنډا ۳۷ توکی
د افغانستان حالت

د امنیت شورا
یو اویایم کال

د افغانستان وضعیت او پر نړیواله سوله او امنیت یې اغیزې

د عمومي منشي راپور

لومړی: پېژندنه

۱. دغه راپور د عمومي اسامبلې د ۶۸/۱۱ پرېکړه لیک او د امنیت شورا د ۲۲۷۴ (۲۰۱۶) پرېکړه لیک په تعقیب په کوموکې چې له ما غوښتل شوي وو، چې په هرو درېو میاشتوکې په افغانستان کې د پرمختګونو په اړه راپور ورکړم، وړاندې کېږي.

۲. زما د ۲۰۱۶ کال د مارچ د ۷ نېټې (A/70/775-S/2016/218) د راپور د خپرېدو راهیسې، دغه راپور د پام وړ بشري ، پراختیایي او د بشري حقونو د هڅو په شمول، په افغانستان کې د ملګرو فعالیتونو په اړه تازه معلومات برابروي. راپور دغه راز د افغانستان په تړاو د کلیدي سیاسي او امنیتي پرمختګونو او د سیمه ییزو او نړیوالو پیښو لنډیز برابروي.

دویم: اړوند پرمختګونه

۳. حکومت په همدارنګه د پام وړ امنیتي ، سیاسي او اقتصادي ننګونو سره مخ دی. د افغان سولې او پخلاینې د بهیر په اړه د څلور اړخیزې همغږۍ د ډلې له لارې له طالبانو سره د سولې د احتمالي پروسې ابتدایي حرکت له لاسه ووت ، خو د ګلبدین د اسلامي ګوند سره د سولې د موافقې په لور پرمختګ شوی. پداسې حال کې چې حکومت اضافي کلیدي پوستونه ډک کړي، ملي شورا لازمي ګمارنې تایید کړې. د پارلماني او ولسوالیو د شوراګانو د ټاکنو لپاره د انتخاباتي اصلاحاتو او چمتووالي د پر مخ وړلو په برخه کې محدود پرمختګ شوی. امنیتي وضعیت د دوامداره او شدیدو وسله والو نښتو له امله ځانګړی شوی و ، چې دا نښتې د ۲۰۰۱ کال راهیسې په لوړه کچه کې ثبت شوې او د زیاتو تلفاتو او بې ځایه کېدنو د ارقامو په درلودلو سره یې په ملکي وګړو ورته منفي اغېزه درلودې. حکومت په وارسا کې د شمالي اتلانتیک تړون سازمان (ناتو) سرمشریزې او په بروکسل کې د افغانستان په اړه د کنفرانس لپاره چمتووالي ته دوام ورکړ او د فساد پر ضد تدابیرو او د راتلونکي پراختیایي لومړیتوبونو د په ګوته کولو په شمول یې د اصلاحاتو په خپله اجنډا کې ځینې لاسته راوړنې درلودې. په هرصورت، اقتصادي وده ټیټه پاتې شوې او کډوالی همدارنګه په لوړه کچه کې دوام درلو.

الف. سیاسي پرمختګونه

۴. د طالبانو سره د سولې د بهیر د نوي کولو هڅې چې په ترکیب کې یې افغانستان ، چین ، پاکستان او متحده ایالتونه دي د څلور اړخیزې همغږۍ د ډلې د څلورو ناستو وروسته د تحرک ساتلو لپاره هلې ځلې کړې، چې زما په تیر راپور کې تر پوښښ لاندې نیول شوي. د مارچ په پنځمه ، طالبانو یو بیان خپور کړ او ټینګار یې وکړ

چې تر هغو چې د دوی وړاند شرطونه، چې په هغو کې د بهرنيو ځواکونو وتل ، د نړيوالو بنديزونو د لست څخه د هغوي د نومونو لرې کول او د طالب بنديانو خوشې کول شامل دی نه وي منل شوي، د سولې په خبرو کې برخه نه اخلي. د اپريل په ۱۲، طالبانو خپل پسرلني بريدونه پيل کړل. يوه اونۍ وروسته، د اپريل په ۱۹، په کابل کې د يوه ستر بريد وروسته په کوم کې چې ۵۶ ملکيان ووژل شول او نور ۳۳۷ ټپيان شول، افغان ولسمشر ښاغلي غني، د اپريل په ۲۵، د ملي شورا فوق العاده ګډه غونډه دايره کړه. ملي شورا ته د هغه په وينا کې، هغه د پاکستان په چمتووالي باندې چې طالبان د خبرو ميز ته کښينوي شک څرګند کړ، او بيا يې په خپله ژمنه ټينګار وکړ چې د يرغليزو عملياتو له لارې به د ياغيتوب پر وړاندې مبارزه وکړي او د هغو بنديانو لپاره يې د مرګ د مجازاتو غوښتنه وکړه څوک چې د ملي امنيت په جرمونو محکوم شوي. وروسته له هغه چې هغه د مۍ په ۸، د شپږو توقيفيانو د اعدام حکم وکړ ، طالبانو دوه ورځې وروسته د دې په غبرګون کې په پکتيکا ولايت کې د ملي پوليسو دوه افسران اعدام کړل. د څلور اړخيزې همغږۍ ډلې خپله پنځمه ناسته د مۍ په ۱۸ په اسلام آباد کې تر سره کړه ، په کومه کې چې غړو د سولې له پروسې سره پر خپلو کړو ژمنو ټينګار وکړ. د راتلونکي غونډې لپاره کومه نيټه و نه ټاکل شوه.

۵. پداسې حال کې چې له طالبانو سره د سولې د پروسې هڅې ودريدې ، خو له بله پلوه د دولت او ګلبدين د اسلامي ګوند تر منځ د سولې د هوکړه ليک د نهايي کيدو په برخه کې پرمختګ شوی. د مارچ په ۱۷، د دې ډلې يوه پلاوی د سولې په اړه په کابل کې د سولې له عالي شورا سره مستقيمې خبرې وکړې. د اپريل په ۲۳ ، د ولسمشر په بلنه ، د لوړ پوړو حکومتي چارواکو سره د خبرو په موخه اضافي استازي کابل ته ورسيدل ، او وروسته يې بيا د اپريل په ۳۰ د ولسمشر سره وليدل. د شورا رييس سيد احمد ګيلاني د مۍ په ۱۹ د سولې د تړون وروستۍ مسوده مخکې له دې چې ولسمشر او د ګلبدين د اسلامي ګوند مشرتابه ته د لاسليک په موخه وړاندې شي تصويب کړه ، چې لا هم د نورو پړاونو د پشپړيدو په موخه د انتظار په حال کې ده. له دې څخه وړاندې ، د اپريل په ۱ نيټه ، شورا د فعاليتونو لپاره د يوې نوې ستراتيژۍ د رامنځ ته کولو له لارې او د خپل موثريت په اړه انديښنو ته د ځوابولو په موخه خپل زياتره ولايتي شتون لغو کړ او يوازې د سولې د ولايتي شوراګانو رييسان او د ولايتي دارالانشاء د ګډو ټيمونو رييسان يې وساتل.

۶. د حکومت او طالبانو ترمنځ د مستقيمو خبرو اترو لپاره د لرليد په اړه ناڅرګندتيا د مۍ د مياشتې په ۲۱ د پاکستان په بلوچستان ايالت کې د متحده ايالاتو لخوا د بې پيلوټه الوتکې په بريد کې د طالبانو د مشر ملا منصور په وژلو او د مۍ د مياشتې په ۲۵ د هغه د ځايناستي ، هيبت الله اخندزاده په اعلانيدو سره زياته شوه. په ورته اعلان کې ، د مرحوم ملا عمر زوی ملا يعقوب ، چا چې د اپريل په ۴ مه د طالبانو په مشرتابه شورا او نظامي کميسيون کې دنده ومنله ، د سراج الدين حقاني تر څنګ، چا چې د اخندزاده معاونيت وساته د هغه د مرستيال په توګه وټاکل شو. د مۍ په ۲۵، د ملا رسول په مشرۍ ډلې ، کومه چې د مرحوم ملا منصور د پلوي طالبانو عناصرو سره په وسله والو نښتو کې ښکېله وه ، ويلي چې دوی به د اخندزاده ټاکل و نه مني.

۷. حکومت د لوړ رتبه پوستونو د ګمارنو په اړه پرمختګ وکړ. د اپريل په نهمه ، د ملي شورا ولسي جرګې د ولسمشر لخوا د کورنيو چارو د وزير په توګه د تاج محمد جاهد او د لوی څارنوال په توګه د محمد فريد حميدي نومول تاييد کړل. د مۍ په ۵ ، ولسمشر ، معصوم ستانکزی چې له دې وړاندې د دفاع سرپرست وزير و، د ملي امنيت د عمومي رياست د سرپرست په توګه او جنرال عبدالله خان د دفاع د نوی سرپرست وزير په توګه ونومول. د دوي ګمارنې د ولسي جرګې لخوا تاييد ته اړتيا لري. د بادغيس ، هلمند ، وردګو او زابل ولايتونو په شمول يو شمير نوي واليان هم ټاکل شوي ، چې په دې سره د ۳۴ هغو له جملې څخه يوازې ۲ هغه يې د سرپرستانو په توګه دندې ترسره کوي. د دې مثبتو ګامونو سربيره ، ځينې مهم پوستونه لاهم بايد ډک شي. پدې کې د سيمه ييزو ارګانونو د خپلواکې ادارې رييس ، د ملکي خدمتونو د کميسيون مشر ، د کانونو او پطروليمو وزير او د بلخ او نورستان واليان شامل دي.

۸. په عين وخت کې ، د سياسي اپوزيسيون ډلو د هغه سياسي هوکړه ليک د پلي کولو پر سر ټينګار کاوه کوم چې د ۲۰۱۴ کال د سپټمبر په ۲۱ نيټه را منځ ته شو کوم چې د ملي يووالي د حکومت اساس جوړوي. پداسې حال کې چې يو شمير نورو سياسي ډلو ټينګار درلود چې د ملي يووالي د حکومت کاري دوره دوه کاله وروسته پای ته رسيږي نو بايد يا خو د له وخت څخه وړاندې د ولسمشريزو ټاکنو او يا د لويې جرګې د را بللو له لارې په نظام

کې بدلون را منځ ته شي، خو ځینو ډلو بیا د ۲۰۱۶ کال په دریمه ربع کې د پارلماني او ولسوالیو د شوراګانو د ټاکنو د ترسره کیدو غوښتنه کوله. د اپریل په نهمه کابل ته د سفر پر مهال ، د متحده ایالاتو د بهرنیو چارو وزیر ، جان کیري ، چې د ۲۰۱۴ کال د سپتمبر د میاشتې د تړون شاهد و ، څرګنده کړه چې یاد تړون به د پنځو کلونو لپاره د اعتبار وړ وي. دغه دریځ د پخواني ولسمشر ، حامد کرزي ، د افغانستان د ساتنې او ثبات د شورا د رییس، عبدالرسول سیاف او د نوې ملي جبهې د مشر انور الحق احدي په ګډون، د سیاسي مخالفینو د یو شمیر غړو او لویو ډلو لخوا په کلکه تر انتقاد لاندې راغی. سیاسي اپوزیسیون تقسیم او ویشلې پاتې شوې ، او په ټوله کې د سیاسي نخبه اشخاصو ټولیز تیت او پرک کیدل منعکسوي. د سیاسي تقسیماتو په یوه بله بیلګه کې، کابینې د اپریل په ۳۰ پریکړه وکړه چې د ترکمنستان- ازبکستان -افغانستان - پاکستان د بریښنا د دهلیز پروژه دې د بامیانو د ولایت پر ځای د سالنګ له لارې انتقال شي، دغې پریکړې د هزاره لږکیو قومي غړو لخوا د هیواد په کچه پراخ لاریونونه را منځ ته کړل. مخالفت هغه مهال خپل اوج ته ورسید چې کله د می د میاشتې په ۱۶ نیټه په زرهاو لاریون کونکي د کابل په ښار کې سره راټول شول. د پریکړې په ملاتړ کې په ټول هیواد کې د ټیټې کچې لاریونونه ترسره شول.

۹. ولسمشر د پارلماني او ولسوالیو شوراګانو د ټاکنو د ترسره کولو په برخه کې د حکومت ژمنې تکرار کړې او د اپریل په نهمه نیټه یې په یوه لیک کې د رای لپاره د ملګرو ملتونو د انتخاباتي مرستې غوښتنه وکړه ، کومه چې د ۲۰۱۶ کال د اکتوبر د ۱۵ لپاره د جنوري په میاشت کې اعلان شوه. د می له ۱۰ څخه تر ۱۹ هغې پورې ، ملګرو ملتونو په کابل ښار کې د لومړنیو اړتیاوو د ارزونې ماموریت ترسره کړ. د فبروري په ۲۸ ، ولسمشر د ټاکنو د قانون او د ټاکنو د خپلواک کمیسیون او د انتخاباتي شکایتونو د خپلواک کمیسیون د جوړښتونو ، دندو ، او واکونو د قانون په اړه دوه نوي فرمانونه صادر کړل. دغه فرمانونه د ملي شورا د کښته خونې لخوا د پخوانیو فرمانونو له رد وروسته راغلي. پداسې حال کې چې د ټاکنیزو اصلاحاتو د ځانګړي کمیسیون سپارښتنې په نوي فرمان کې منعکسې شوي ، د بیلګې په توګه، د ټاکنیزو سرغړونو تعریف ، د کمپاین تمویل او د رایې ورکوونکو راجسټریشن ، د انتخاب د کمیټې او انتخاباتي ارګانونو د ترکیب په شمول، دوهم فرمان د ځینو سپارښتونو څخه واټن ونیو. کمیټه ، چې د ټاکنو د کمیشنرانو د نوملو دنده لري د اپریل په ۵ خپله غونډه ترسره کړه ، خو دې ته په کتو چې فرمان لا هم په ملي شورا کې د تصویب په موخه پروت دی، باید په کار پیل وکړي. د پایلې په توګه ، د ټاکنیز مدیرت د ارګانونو مشرتابه ، په ځانګړي توګه د مارچ په ۲۶ د ټاکنو د خپلواک کمیسیون د رییس محمد یوسف نورستاني له استعفا وروسته ناڅرګند پاته شوی. په کمیسون کې د ټولیزې ۴۰ سلنې تشو پوستونو سربیره، دا پوست لا هم تش پاتې دی.

۱۰. ستونزمن امنیتی وضعیت د حکومت په دننه او باهر کې د ملیشه ډلو سره تړلي ځینې مخکښ سیاستوال دې ته وهڅول چې په نظامي هڅو کې مستقیم نقش ولري. د ولسمشر لومړي مرستیال ، عبدالرشید دوستم او د هغه د ملي جنبش د ګوند سره د تړلو ملېشو ډلو د اپریل په ۲۰ د جوزجان په ولایت کې د یاغیتوب پر ضد عملیات پیل کړل. د بلخ سرپرست والي عطا محمد نور هم په شمال کې د عملیاتو مشري وکړه. له دې وړاندې، د مارچ په ۸ ، عبدالرسول سیاف په څرګنده ویلي وو چې پخواني مجاهدین کولای شي د حکومت له منظورۍ پرته د یاغیتوب پروړاندې په مبارزه کې برخه واخلي. د ملي امنیت شورا پدغو تمایلاتو نیوکه کړې او د اپریل په ۵ نیټه یې یو لارښود خپور کړ چې له مخې یې باید امنیتي چارواکي په امنیتی عملیاتو کې مخکښه رول ولوبوي.

۱۱. وړاندې له دې چې، د ملي جنبش او د اسلامي جمعیت ګوندونو د غړو تر منځ د مارچ په ۲۴ د فاریاب د ولایت په میمنه کې ډزې تبادله شي چې په نتیجه کې یې یو ملکي وګړي مړ او څلور نور ټپیان شول، د مارچ په ۲۰ ، په مزارشریف کې د ولسمشر د لومړي مرستیال د پوسټر د لرې کولو پر سر په یو شمیر شمالي ولایتونو کې لاریونونو او د مظاهرو پر ضد هڅو ته لار هواره کړه. د ګوند د مشرانو ، ولایتي چارواکو او د ولسمشر له خوا د یوه لیږل شوې هیئت د مداخلت او منځګړیتوب وروسته حالات ښه شول. د می په ۱۷ او ۱۸ د فاریاب په المار ولسوالۍ کې د دواړو ګوندونو د اړوندو ډلو ترمنځ نښتې بیا پیل شوې چې په نتیجه کې یې د یوه ملکي په ګډون ۱۵ کسان ووژل شول او د یوه ملکي شخص په ګډون ۱۸ نور ټپیان شول.

ب. امنیت

۱۲.	د ۲۰۱۶ کال د پیل راهیسې، د طالبانو د عملیات سره په افغانستان کې امنیتي وضعیت په بې ساري کچه خراب شو. د وسله والو نښتو کچه د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې په پرتله د کال په لومړیو څلورو میاشتو کې ۱۴ سلنه زیاته شوې او د مخکني کال په پرتله د هرې میاشتې لپاره لوړه وه. د ۲۰۱۶ کال په اپریل کې، تر ټولو زیاتې وسله والې نښتې د ۲۰۱۴ کال د جون راهیسې راپور شوې ، دا هغه دوره وه چې د ولسمشرۍ د ټاکنو سره مصادفه وه.

۱۳.	د وسله والو نښتو د زیاتوالي سربیره ، په ټولیزه توګه امنیتي پیښې کمې شوې. د فبروري د میاشتې د ۱۶ او ۱۹ نیټو ترمنځ ، ملګرو ملتونو ټولټال ۶۱۲۲ امنیتي پیښې ثبت کړي ، چې دا د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې په پرتله ۳ سلنه کمښت څرګندوي ، دا اساسا په هغو پیښو کې کمښت ته منسوبیږي په کومو کې چې د ناچاودو چاودیدونکو توکو څخه اخیستل شوی. سویلي ، سویل ختیځي او ختیځي سیمې د ډیری پیښو (۶۸.۵ سلنه) شاهدي پاته شوې. د تیرو تمایلاتو سره په مطابقت کې ، وسله والې نښتې د امنیت د ډیری پیښو (۶۴ سلنې) لامل وې چې بیا ور پسې د تعبیه شویو چاودیدونکو توکو(۱۷.۴) سلنه راځي.هدفي وژنې کمې شوې: د فبرورۍ له ۱۶ څخه د مۍ ۱۹ پورې ، ټولټال ۱۶۳ وژنې، د ناکامو هڅو په شمول ریکارډ شوي چې دا د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې په پرتله ۳۷ کمښت ښيي. د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې د ۲۹سلنه او همداراز د لوړې کچې د یو شمیر پیښو په پرتله، ټولټال ۱۵ ځانمرګي بریدونه راپور شوي. د مارچ په دوهمه په وروستي برید کې په جلال آباد کې د هند د قونسلګرۍ پر وړاندې یو پیچلي برید ترسره شو ، او بل د مارچ په ۲۱ په کابل ښار کې د ملي امنیت د ریاست د سرپرست پر استوګنځي ترسره شو او په ترتیب سره د مارچ ۲۴ او ۲۷ په کندهار او لوګر ولایتونو کې د پوځ د دوو لوړ پوړو قوماندانانو هدفي وژنې شاملې دي. طالبانو د دواړو بریدونو مسولیت ومانه.

۱۴.	د بلواګرو په بریدونو کې په تیره بیا د عمري عملیاتو په نوم د طالبانو د پسرلني عملیاتو له پیل څخه وروسته د پام وړ زیاتوالی راغی . د اپریل د ۱۲ نیټې په کلنۍ کمپاین کې په خپله اعلامیه کې ، طالبانو د تاکتیکي بریدونو او د پوځي قوماندانانو د هدفي وژنو سربیره د "دښمن د موقفونو" پر وړاندې د پراخو بریدونو ژمنه وکړه. د تیرو کلونو بر خلاف ، د طالبانو غورځنګ په ځانګړي ډول ملکي حکومتي چارواکو ته ګواښ و نه کړ. د برید په لومړیو دوه اونیو کې ، د طالبانو د پیل شویو بریدونو شمیر د تیرو دوو اونیو په پرتله نږدې دوه برابره شوی، چې دا له ۲۰۰۱ کال راهیسې د اپریل په میاشت کې د وسله والو نښتو تر ټولو ډیر ثبت شوی شمیر ښيي. د برید له پیل راهیسې ، طالبانو د کندز په ښار د همغږي فشار د واردولو په شمول، د ولسوالیو د مرکزونو په وړاندې ۳۶ بریدونه ترسره کړي. افغان ملي دفاعي او امنیتي ځواکونو د دغو بریدونو زیاتره هغه په شا وتمبول. دغه برید د مۍ د میاشتې په پیل کې په هلمند کې د کوکنارو د فصل د حاصلاتو په بشپړیدو سره نور ځواک هم ترلاسه کړ ، چې په پایله کې یې په سویلي سیمه کې نښتې نورې هم زیاتې شوې. طالبانو د کندهار - ترینکوټ د لویې لارې په اوږدو کې د ارزګان ولایت د ستراتیژیکو مهمو برخو د نیولو لپاره خپلې هڅې لا ګړندۍ کړې او د بغلان د ولایت د ستراتیژیکو ساحو کنټرول یې بیرته ترلاسه کړ ، چیرې چې امنیتي ځواکونو د جنوري په میاشت کې تصفیوي عملیات ترسره کړی و.

۱۵.	افغان ملي امنیتي او دفاعي ځواکونه په خاصه توګه د بغلان، فریاب، هلمند، کنړ، کندز، ننګرهار او ارزګان په ولایتونو کې تر فشار لاندې پاته شوې او د افغان ځانګړو ځواکونو او نړیوالو پوځي ځواکونو په واسطه تقویه شوې. د پوځي واحدونو د تقویه کولو لپاره د قوي هڅو سربیره ، په ځانګړي توګه په هلمند ولایت کې ، د قوماندې او کنټرول ، مشرتابه ، لوژستیک ، او د عمومي همغږي په برخو کې د پام وړ نیمګړتیاوې موجودې وې. د ۲۰۱۶ کال په لومړیو څلورو میاشتو کې، راپورونو د امنیتي ځواکونو په منځ کې مخ پر زیاتیدونکو تلفاتو ته اشاره کړې. د ترک خدمت لوړو کچو ته په کتو سره د ځواکونو پایښت د یوې ننګونې په حیث په ځای پاتې شوې. که څه هم چې استخدام د هدف سره سم و، د بیا نوم لیکنو ارقام په ځانګړي توګه ټیټ پاته شوي او اړتیا لیدله کیږي چې لوړ شي ترڅو د نورو زیانونو جبران او تلافي وکړي. د ۲۰۱۶ کال د اګسټ د میاشتې لپاره د اټکل شویو کچو له جملې څخه، د ۲۰۱۶ کال په اپریل کې، د پوځ د سرتیرو کچه او د افغان ملي پولیسو شمیر په ترتیب سره ۸۷ سلنه او ۷۴ سلنه وو. د هوایي ظرفیت لوړولو په برخه کې یو څه پرمختګ شوی ، او هوایي ځواک محدود شمیر هوایي ماموریتونه ترسره کړي.

۱۶. د افغان ملي دفاعي او امنيتي ځواکونو لپاره د تمويل د راتلونکو ترتيباتو او له ۲۰۱۶ کال ور هاخوا د ناټو د غوڅ ملاتړ ماموريت د شتون په اړه بحث د جولای په مياشت کې د ناټو تر غونډې دمخه دوام درلود. د ناټو سازمان عمومي منشي، يانس سټولټنبرگ د مارچ په ۱۵ او ۱۶ د کابل څخه ليدنه وکړه او د دې ليدنې په ترڅ کې يې د ولسمشر او د افغانستان د اجرائيه رييس عبدالله عبدالله سره وليدل او د افغانستان سره يې د ناټو پر ژمنو بيا تاکيد وکړ. د مې د مياشتې په ۱۱، د ناټو غړو او مرسته کونکو استازو تر ۲۰۲۰ کال پورې د افغان ملي دفاعي او امنيتي ځواکونو لپاره د مالي ملاتړ په اړه د افغانستان د ملي پوځ د وجهي صندوق د بورډ په غونډه کې چې په بروکسل کې وه، خبرې وکړې. د مې په ۲۰ په بروکسل کې، د برخه اخيستونکو هيوادونو د بهرنيو چارو وزيرانو د ۲۰۱۶ کال ور هاخوا د ماموريت په غځولو هوکړه وکړه.

۱۷. د افغانستان په شمال کې د ازبکستان د اسلامي غورځنگ او په ختيځ کې په عراق او شام کې د اسلامي دولت د خراسان ولايت - داعش د شتون په شمول، نورو وسله والو ډلو په افغان خاوره خپل کم شتون وساته. زما د وروستي راپور راهيسې ، د افغان ملي دفاعي او امنيتي ځواکونو عمليات ، چې د نړيوالو پوځي ځواکونو د هوايي بريدونو لخوا حمايه کيږي ، په ننگرهار ولايت کې ، چيرې چې دا ډله د طالبانو له فشار سره هم مخ وه، د داعش شتون ډير کم کړ. دې کار د داعش سره مرسته وکړه څو په گاونډ کنړ او نورستان ولايتونو کې د ځان لپاره د خوندي ځای او استخدام په لټه کې يو کوچنی ، ثانوي شتون رامنځ ته کړي.

۱۸. د ډاروني د ۶ قضيو، د ځای پر ځای شويو چاوديدونکو توکو په تړاو د ۳ پيښو او د جنايي اړوندو پيښو په شمول، ټولټال ۲۵ ريکارډ شويو پيښو په ملگرو ملتونو اغيز درلود. د مې په ۲۰، د ملگرو ملتونو يو قراردادي ساتونکی د کابل په ښار کې وژل شوی او يو بل ساتونکی او د ملگرو ملتونو يو کارکونکی د ډزو په يوه پيښه کې ټپي شوي چې د پيښې د څرنگوالي په اړه څيړنې روانې دي.

ج. سيمه ييزه همکاري

۱۹. زما د تير راپور راهيسې ، د پولې په اوږدو کې د تشنج او د پولې په اوږدو کې د ډزو د غير مستقيمې تبادلې د دوه اړخيزو تورونو سريره، د افغانستان او پاکستان له خوا هغه هڅې چې موخه يې د اړيکو پياوړي کول و د طالبانو سره د سولې په پروسه کې د شوي پرمختگ د نشتوالي له امله، متاثرې شوې. د پاکستان لخوا د پولې دواړو غاړو ته د تگ راتگ د طرزالعمل د عادي کولو پريکړې ، چې په نتيجه کې يې د سرحدي چارواکو لخوا سختو او اوږدو پلټنو ته لار هواره شوه، د مې په ۲ او ۵ په جلال آباد او د ننگرهار ولايت په مهمند دره کې لاريونونو ته لار هواره کړه. د مې د مياشتې په لومړيو کې د پولې په اوږدو کې تشنج لا هم زيات شو، چې له امله يې د مې له ۱۰ څخه تر ۱۳ هغې پورې د تورخم پوله د لنډ وخت لپاره وتړله شوه. دغه پوله د مې په ۱۳ په اسلام اباد کې په پاکستان کې د افغانستان د سفير او د پاکستان د پوځ د لوی درستيز تر منځ د خبرو اترو وروسته پرانستل شوه.

۲۰. په اقتصاد او امنيت سره په ټينگار ، افغانستان خپلې سيمه ييزې ښکيلتيا ته دوام ورکړ. د مې په ۲۳، ولسمشر ، د ايران د اسلامي جمهوريت ولسمشر ، حسن روحاني او د هند لومړي وزير نريندرا مودي ، په تهران کې يو درې اړخيز تراسپورتي او ترانزيتي تړون لاسليک کړ چې موخه يې د درېو واړو هيوادونو او په احتمالي توگه د منځني اسيا د هيوادونو تر منځ ، په ځانگړي توگه د ايران د چابهار بندر د پراختيا له لارې د سمندر د لاسرسي په چمتو کولو سره د سوداگري په چارو کې اسانتياووې را منځ ته کړي. د اپريل په ۲۵، د ترکمنستان - افغانستان - پاکستان - هند د پايپ لاين پروژې په اړه د کنفرانس په جريان کې ، د ترکمنستان او افغانستان د بهرنيو چارو د وزارتونو معينانو د سيمه ييزې باور جوړونې پر اهميت تاکيد وکړ. د مرکزي آسيا او سويلي آسيا لپاره د بريښنا د ليږد او سوداگرۍ پروژه چې افغانستان ، قرغيزستان ، پاکستان او تاجيکستان سره نښلوي د مې په ۱۲ په تاجکستان کې د تاجکستان د ولسمشر ، امام علي رحمان ، د قرغزستان د لومړي وزير سورون باي جينبيکوف ، د پاکستان د لومړي وزير نواز شريف ، او د اجرايوي رييس عبدالله په حضور کې شانداره مراسم ترسره شول. د مې له ۱۵ څخه تر ۱۸ هغې پورې ، اجرايوي رييس چين ته سفر وکړ، چيرې چې دواړو هيوادونو د دوو اړخيزو همکاريو شپږ سندونه لاسليک کړل چې تخنيکي ، زيربنايي او بشري مرستو او اقتصادي همکارۍ ته ځواب وايي.

د مۍ په ۲۱ او ۲۲ ، ولسمشر قطر ته رسمي سفر ترسره کړ ، چیرې چې هغه د قطر د امیر ، تمیم بن حماد ال تاني ، او د لومړي وزیر عبد الله بن ناصر بن خلیفه ال تاني سره ولیدل.

۲۱. د تروریزم پر وړاندې د مبارزې او د سیمه یز نښلون په شمول، د سیمه ییزې همکارۍ لپاره د یوه پلاټفارم په توګه، سیمې، د آسیا زړه - استانبول بهیر په اړه دوامداره ژمنتیا څرګنده کړه. د اپریل په ۲۶ ، په بهیر کې د ګډون کونکو هیوادونو لوړ پوړو چارواکو په نوي ډهلي کې سره ولیدل ، چیرې چې دوي د ترهګرۍ او افراطیت سره د مبارزې لپاره د ګډو هڅو پر اړتیا ټینګار وکړ. برخه اخیستونکو هیوادونو د سیمه ییزې تخنیکي ډلې دري غونډې: د مارچ په ۴، په هندوستان کې د سوداګرۍ، تجارت او پانګووني د فرصتونو په اړه، د مارچ په ۱۰، د زده کړې په اړه ، د ایران په اسلامي جمهوریت کې ، د اپریل په ۳، د کابل په ښار کې د تروریزم پرضد د مبارزې په اړه ترسره کړې. پدې غونډو کې ، ګډونوالو د امنیتي مسلو او د تروریزم پر وړاندې د مبارزې د اقداماتو په اړه چې د ۲۰۱۵ کال د ډسمبر د میاشتې د اسلام آباد په اعلامیه کې یې ذکر شوی د لوړ پوړو چاراوکو د ناستې لپاره د چمتووالي په برخه کې د تخصصي ناستو د یوې لړۍ ترسره کول تصویب کړل. د مۍ له ۱۵ څخه تر ۲۰ پورې ، د تروریزم سره د مبارزې تطبیق کونکي کاري ځواک په کابل ښار کې د حکومتي چارواکو سره د دوي د پلانونو په اړه سلامشورې ترسره کړې چې په دې پروسه کې د تروریزم پروړاندې د مبارزې د سیمه ییزې ستراتیژۍ لپاره یو کاري چوکاټ رامنځ ته کړي.

۲۲. د مرکزي آسیا هیوادونو او د روسیې فدراسیون په افغانستان کې د پولو په اوږدو کې د ناامنیو د اغیزو په اړه اندیښنې څرګندې کړې او له کابل سره یې د همکاریو د زیاتوالي ژمنه وکړه. د اپریل په ۲۷ او ۲۸ ، د نړیوال امنیت په اړه د مسکو په پنځم کنفرانس کې ، برخه اخیستونکو موافقه وکړه چې ترهګري یو ګواښ دی او نشي کیدای د هغه سره په خپلواک او یوازې ډول جګړه وشي. د مارچ له ۲۹ نیټې څخه تر ۳۱ هغې پورې ، د قزاقستان په الماتي کې د ملګرو ملتونو په یوه سیمینار کې ، برخه اخیستونکو د یوې طرحې ملاتړ وکړ چې موخه یې د سیمه یيز افراطیت پر ضد په کړنلارو کې د افغانستان شاملول دي. اجرائیه رئیس د اپریل په ۱۴ او ۱۵ د ترکیې په استانبول کې د اسلامي همکاریو د سازمان په سرمشریزه کې د افغانستان استازیتوب وکړ، د دې سازمان په وروستۍ اعلامیه کې د افراطیت پروړاندې د مبارزې په برخه کې د یووالي لپاره غوښتنه هم شامله وه.

درېیم: بشري حقونه

۲۳. د اپرېل په ۱۷ ، په افغانستان کې د ملګرو ملتونو مرستندویه پلاوي (یوناما) په هیواد کې په وسله واله شخړه کې د ملکي وګړو د خوندیتوب په اړه خپل راپور چې د ۲۰۱۶ کال لومړۍ ربع کې رانغاړي، خپور کړ. د جنوري له لومړۍ څخه د مارچ تر ۳۱ پورې ، ماموریت ټولټال ۱۹۴۳ ملکي تلفات (۶۰۰ مړینې او ۱۳۴۳ ټپیان) مستند کړي ، چې دا د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې په پرتله ۲ سلنه زیاتوالی ښیي. دې ماموریت د ملکي تلفاتو ۶۰ سلنه دولت ضد عناصرو ، ۱۹ سلنه د دولت پلوه ځواکونو او ۱۶ سلنه د دولت پلوه ځواکونو او د دولت ضد عناصرو ترمنځ د ډزو نامنسوب شوي تبادلې ته منسوب کړي. د ملکي تلفاتو ۶ سلنه ارقام کومې خاصې ډلې ته نه شي منسوبیدلای. ځمکنۍ نښتې د ملکي تلفاتو مخکښه لامل پاته شوی چې د ملکي مرګ ژوبلو د ۳۸ سلنې لامل شوی. په دې پسې ځای پر ځای شوې چاودیدونکې توکي راځي چې د ملکي تلفاتو د ۲۰ سلنې لامل دي او ډله یيز او ځانمرګي بریدونه د ملکي تلفاتو د ۱۸ سلنې لامل دي. د مۍ په ۲۵، یوناما د ملکي کسانو د ساتنې په اړه د دولت د لوړ پوړو چاراوکو ، د افغانستان د ملي دفاعي او امنیتي ځواکونو ، د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کمیسیون او د ناټو د غوځ ملاتړ د ماموریت سره د لوړې کچې خبرو اترو لپاره لار هواره کړه. امنیتي ځواکونو د ملکي تلفاتو د مخنیوي او راکمولو په برخه کې یو ځل بیا د دولت ژمنې تایید کړې. د مۍ په ۲۸ ، کمیسیون د ملي دفاع له وزارت ، کورنیو چارو له وزارت او د ملي امنیت له ریاست سره د تفاهم یو یاددښت لاسلیک کړ ترڅو وکولای شي د دفاعي او امنیتي ارګانونو په دندو او کړنو کې حساب ورکونه او روڼتیا پیاوړې کړي.

۲۴. په ملکي ګڼ میشتو سیمو کې د طالبانو او دولت ضد عناصرو له خوا همدارنګه د لوړې کچې بریدونو دوام درلود. د اپریل په پنځمه، دولت ضد عناصرو د پروان ولایت د سیاه ګرد د ولسوالۍ په بازار سیمه کې د نامعلوم هدف پر وړاندې د سړک د غاړې ځای پر ځای شوی چاودیدونکي توکي وچاوه چې له امله یې د څلورو

ماشومانو په ګډون، ۸ ملکي وګړي مړه او ۳۵ نور ټپيان شول. د اپريل د ۱۵ او ۳۰ تر منځ، يوناما د کندز ښار ته نږدې د وسله والو نښتو له امله د ملکي تلفاتو ۹۰ لومړني ارقام (۱۵ مړينې او ۷۵ ټپي کيدنې) مستند کړي. طالبانو د اپريل په ۱۹، په کابل ښار کې د مقاماتو د ساتنې لپاره د ملي امنيت د رياست پر وړاندې د بريد مسوليت په غاړه واخيست ، چې پکې ۵۶ ملکي وګړي مړه او ۳۳۷ نور ټپيان شوي وو. د مۍ په ۲۵ ، طالبانو د هغه ځانمرګي بريد مسوليت په غاړه واخيست چې د کابل د ښار څخه د باندې يې يوه نقليه وسيله کومې چې د محکمې کارکونکي ليږدول هدف وګرزوله، چې له امله يې د ۶ ماشومانو په ګډون ۱۲ مسافر مړه او ۹ ملکي وګړي ټپيان شول.

۲۵. طالبانو د رسنيو او خبريالانو ګواښونو ته دوام ورکړی ، او هغوي يې په پروپاګنده کې په لاس لرلو تورن کړي. د فبروري په ۲۸ ، حکومت يوه کميټه جوړه کړه چې په ترکيب کې يې د کورنيو چارو د وزارت، د اطلاعاتو او فرهنګ د وزارت ، د لوی څارنوال د دفتر ، د ملي امنيت د رياست او د ژورناليستانو د اتحاديې استازي شامل وو تر څو هغه قضيې وڅيړي په کومو کې چې خبريالان ښکيل وو. د مۍ په ۳ ، ولسمشر په افغانستان کې د بيان د آزادۍ د سفير په توګه د بشري حقونو يو فعال وټاکه. د مۍ په ۸ د اعدام شويو ۶ بنديانو سربيره ، ۶۰۰ نور، د ۱۰۰ هغو کسانو په شمول چې د ملي امنيت د جرمونو په تور محکوم شوي، په مرګ محکوم شوي دي. يوناما د مرګ د مجازاتو په حواله ، د منصفانه محاکمو د تضمينونو لپاره د درناوي په اړه او د قانوني اصلاحاتو د ګړنديتوب په اړه د قانوني مهلت په اړه مدافع ته دوام ورکړی تر څو د مرګ سزاګانې په عمر قيد هغو واړوي.

۲۶. د وسله والو ډلو سره د ادعا شوې تړاو په شمول، د ملي امنيت د اړوند تورونو په اړه د ماشومانو د توقيف په هکله اندېښنې موجودې دي. د مارچ تر ۳۱، د ورته تورونو په تړاو د ژنکيو د اصلاح په مرکزونو کې ټولټال ۲۲۷ هلکان توقيف شوي. د دې سربيره، د ۲۰۱۶ کال په فبروري کې، ټولټال ۱۶۶ توقيفيان چې د کوچنيانو په توګه نيول شوي وو ، د ۵۳ هغو په ګډون چې لا هم ماشومان وو ، د پروان په ولايت کې د لوړ امنيت په يوه درلودونکي مرکز کې د لويانو سره يو ځای ساتل شوي وو.

۲۷. د جنوري د لومړۍ او د مارچ د ۳۱ تر منځ، د څارنې او راپور ورکولو په اړه کاري ځواک ټولټال ۳۴۳ پيښې تصديق کړې چې په پايله کې يې د ۴۳ نجونو او نورو ۴۴۹ په شمول (۳۳۶ هلکان او ۱۱۳ نجونې ټپيانې شوې) ۱۶۱ماشومان وژل شوي. ځمکنۍ نښتې د ماشومانو د تلفاتو تر ټولو مخکښه لامل پاتې شوی ، چې ورپسې د جګړې څخه پاته شوني چاوديدونکي توکي او ځای پر ځای شوي چاوديدونکي توکي راځي. طالبانو ته د ماشومانو د ۱۴۹تلفاتو په شمول، دولت ضد عناصرو ته د ماشومانو ۲۰۸ تلفات منسوب شوي. حکومت پلوه ځواکونه د ماشومانو د ۱۵۴ تلفاتو مسول وو. ملګرو ملتونو د ماشومانو د ګمارلو او کارونې په اړه ۱۸ راپورونه ترلاسه کړي چې پکې لږ ترلږه ۴۰ هلکان شامل دي او همدارنګه د ۹ هلکانو ګمارنه تاييدوي ، چې پکې ۷ د طالبانو لخوا ، ۱ د دولت ضد عناصرو لخوا او ۱ د افغان ملي پوليسو لخوا شامل دی. د اپريل په ۶، د کورنيو چارو وزارت په کابل ښار کې د ملي پوليسو د جلب او جذب په مرکز کې د ماشومانو د ساتنې يو نوی واحد پرانيست چې په دې سره د دغه ډول واحدونو شمير په ټول هيواد کې اوو هغو ته لوړ شو. د ۲۰۱۶ کال په لومړۍ ربع کې، ملګرو ملتونو د ښونځيو د اتو پيښو راپورونه ترلاسه کړې او څلور پيښې يې تصديق کړې په کومو کې چې پنځه هلکان شامل وو. د څلورو هلکانو ښځونه طالبانو ته او د يوه هلک ښځول او پر هغه جنسي تيری افغان سيمه ييزو پوليسو ته منسوب شوی.

۲۸. د جګړې اړوند تاوتريخوالي د روغتيا او پوهنې په تاسيساتو په دوامداره توګه اغيزه درلود ، ښوونځي ته د هغوي تګ او زده کړې يې متاثره کړې او د روغتيايي خدمتونو په چمتو کولو او برابرولو باندې يې تاثير درلود. د نظارت او راپور ورکولو په اړه کاري ځواک ۱۷ پيښې کومې چې ښوونې او روزنې ته لاسرسي متاثره کوي او همدارنګه ۱۹ پيښې کومې چې د روغتيا پالنې خدمتونه متاثره کوي، تصديق کړې. د اپريل په ۱۸، ملګرو ملتونو يو راپور چې سر ليک يې "د خطر په معرض کې ښوونه او روزنه او روغتيا پالنه" دی خپور کړ چې د ۲۰۱۳ کال د جنوري د لومړۍ نيټې څخه د ۲۰۱۵ کال د ډسمبر تر ۳۱ نيټې پورې موده رانغاړي. پدې کې په ۲۰۱۵ کال کې يوازې د ښوونځيو پروړاندې د جګړې اړوند ۱۳۲ پيښې وې مستند شوي چې د ۲۰۱۴ په پرتله ۸۶ سلنه ډيروالی ښيي. په ۲۰۱۴ کې د ۵۹ او په ۲۰۱۳ کې د ۳۳ په پرتله، په دې کې همدارنګه په ۲۰۱۵ کې ۱۲۵ پيښې مستندې شوې چې روغتيايي پاملرنې ته لاسرسی يې اغيزمن کړی.

۲۹. حکومت د ښځو پر وړاندې د خشونت د مخنیوي او د امنیت شورا د ۱۳۲۵ (۲۰۰۰) پریکړه لیک په هکله د عمل د ملي پلان د پلي کولو هڅو ته دوام ورکړی ، د کوم د تمویل چارې چې تر بحث لاندې دی. د اپرېل په ۲۴ ، حکومت په تعقیبي چارو کې معلومات د ښځو پر وړاندې د تبعیض د له منځه وړلو (CEDAW/C/AFG/CO/1-2/Add.1) په اړه د کمیټې پایلو ته وړاندې کړل.

۳۰. ملګرو ملتونو د پالیسي د خبرو اترو د تسهیل چارو ته، چې موخه یې د ښځو پر وړاندې د تاوتریخوالي پای ته رسول او د ښځو لپاره د محافظتي خدمتونو د ملاتړ برابرول دي، دوام ورکړ. په نهو ولایتونو کې د ملګرو ملتونو په مرسته د ښځو د ساتنې ټولټال ۱۱ مرکزونه او د کورني تاوتریخوالي د قربانیانو لپاره د کورني لارښود ۵ مرکزونه را منځ ته شوي ، چې په ټوله کې د هیواد په کچه داسې ۲۳ مرکزونه فعالیت کوي. د دې لپاره چې د خدمتونو چمتو کولو ته مسیر ورکړل شي او د میرمنو د ساتنې په مرکزونو کې د پالیسیو او پروتوکولونو د اطاعت څخه ډاډ ترلاسه شي ، د ښځو چارو وزارت او ملګرو ملتونو د اپریل له ۲۴ څخه تر ۲۶ هغې پورې د موضوع په تړاو یو ورکشاپ په لار واچاوه چې د یاد وزارت ۶۷ کارکونکو ، د ښځو د ساتنې د مرکز مدیرانو او پلي کونکي شریکانو پکې ګډون کړی وو. ملګرو ملتونو د ۱۳۴ ښځو په شمول، د فراه او خوست په ولایتونو کې ټولټال ۳۲۲ کسان روزلي، چې په دې کې د ښځو پر وړاندې د توپیر د ټولو شکلونو د له منځه وړلو په اړه د کنوانسیون او د امنیت شورا د ۱۳۲۵ پرکړه لیک (۲۰۰۰) په اړه، زده کوونکي، د مدني ټولنې استازي، ولایتي چارواکي او محلي مشران شامل دي. د نهو شمالي او شمال ختیځو ولایتونو څخه د ۲۷ ښځو په شمول، د ولایتي شورا ټولټال ۱۳۳ غړو د بشري حقونو او د څارنې او ارزونې په برخه کې د جنډر د مسیر ورکولو په اړه روزنې ترلاسه کړې.

۳۱. د ۲۰۱۶ کال تر ډسمبر پورې ملي شورا ته د جزا د بشپړ نوي شوې قانون د سپارلو په هدف، چې د دوه اړخیزې حساب ورکونې د کاري چوکاټ له لارې د ځان بسیاینې لاندې د حکومت د لنډمهاله ژمنو څخه یوه ده، حکومت د جزا د قانون په نوي کولو سره خپل کار ته دوام ورکړ. د مې په لومړۍ نېټه ، د جنایي قانون د اصلاحاتو کاري ډلې، چې مشرۍ یې د عدلیې وزارت له خوا کیده او په ترکیب کې یې د عدلي سکټور د ادارو استازي او ملګري ملتونه وو، د کتنو په موخه د بیا کتل شوي قانون/ د ترمیم شوي قانون لومړۍ نیمه برخه عدلیي وزیر ته وسپارله. بیاکتنې، د نړیوال جنایي عدالت او بشري حقونو د نورمونو سره اجابت تضمینوي.

۳۲. د مې په ۱۱ ، د ملي شورا کښته خونې د مخه نیونکي توقیف په اړه د ۲۰۱۵ کال د سپټمبر د دوهمې نیټې د ولسمشر فرمان د دې لپاره رد کړ چې د اساسي قانون مهم مقررات چې د مقرر موعد او ازادي د حق په اړه دي، نقض کړي. یوناما خپلې مدافعې ته دوام ورکوي ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې د مخه نیونکي توقیف په اړه هر ډول وړاندیز شوی بیا کتل شوی قانون موجود نړیوال معیارونه منعکس کوي. له دې مخکې ، د اپریل په ۲، افغانستان خپل دوهم دوره ای راپور د شکنجې پروړاندې کمیټې ته وړاندې کړ. (وګورئ،CAT / C / AFG / 2).

۳۳. د اپریل په ۱۸ ، یوناما د ۳۴ ولایتونو له جملې څخه په ۳۱ ولایتونو کې د زندانیانو د چلند لپاره د ملګرو ملتونو د لږ تر لږه مقرراتو پر وړاندې د زندانونو د روغتیایي خدمتونو د ارزولو په موخه د زندانیانو د روغتیایي خدمتونو د ارزونې خپل راپور خپور کړ. دا جوته شوه چې ډېرى بندیان طبي پاملرنې ته لاسرسی لري ، د میرمنو او ورسره ماشومانو په شمول، خدمتونو ته زیانمنونکو ډلو مساوي لاسرسی نه درلود. یوناما د اپریل په ۲۶ د مرکزي زندانونو د ریاست د رییس سره خپل راپور شریک کړ او نیمګړتیاوو ته یې د رسیدګی لپاره د مرستندویه هیوادونو د همغږۍ په برخه کې مرسته برابره کړې.

څلورم: د کابل پروسې تطبیق او د پرمختیایي مرستو همغږي

۳۴. افغانستان له اقتصادي ننګونو سره مخ دی. د افغانستان پرمختیایي تازه معلومات ، چې د اپریل په ۱۸ د نړیوال بانک لخوا خپاره شوي ، له ۱.۹ څخه تر ۱.۵ سلنې پورې د کښته بیاکتل شوې ودې اټکل احتوا کوي. پداسې حال کې چې د پیسو نړیوال صندوق (IMF) د مې د میاشتې د ۱۳ نیټې په خپل راپور کې د ۲.۰ سلنې ودې وړاندوینه کوي چې د بهبود د ټیټو نرخونو شرح ښيي، د نړیوال بانک په حواله په ۲۰۱۶ کال کې وده د بانک په وینا ۱.۹ سلنه اټکل شوې. دواړو بنسټونو د اصلاحاتو په اړه د دوامداره او وړاندوینې وړ پرمختګ او همدارنګه د امنیتي پرمختګونو په اړه ټینګار وکړ . دواړو بنسټونو د اقتصادي باور پیاوړي کولو لپاره د اصلاحاتو ، او په امنیت کې په پرمختګونو باندې د دوام او وړاندوینې وړ پرمختګ ټینګار وکړ، څو وکولای شي اقتصادي باور

پیاوړی کړي. د سوداګرۍ په چاپېریال باندې د محدود اعتماد یوه بیلګه د افغانستان د پانګونې د ملاتړ د ادارې له لخوا مستنده شوې ، کومې چې د ۲۰۱۴ کال په پرتله په ۲۰۱۵ کال کې د خالصي پانګونې په برخه کې د ۳۰ سلنې کمښت راپور ورکړې. پانګونه په ځانګړې توګه په ساختماني ، کانونو او تولیدي سکتورونو کې خورا کمه شوې.

۳۵. د حکومت ، د پیسو د نړیوال صندوق او مرستندویه هیوادونو استازو د افغانستان لپاره د راتلونکې نړیوال وجهي صندوق د پروګرامونو په اړه بحثونو ته دوام ورکړ. د اپریل په ۱۳، د کارمندانو لخوا د نظارت شوي پروګرام د بریالي پای ته رسیدو وروسته ، حکومت په رسمي ډول د نړیوال وجهي صندوق او نړیوال بانک د ډلې په غونډو کې ، چې د اپریل د ۱۵ څخه تر ۱۷ پورې په واشنګټن ډي سي کې ترسره شوه د نړیوال وجهي صندوق د اعتبار د تمدید شویو تسهیلاتو لاندې د درېو کلونو لپاره د تمویل د مرستې غوښتنه وکړه. د نوي پروګرام په اړه خبرې اترې ، کومې چې په عامه مالي مدیریت ، د مالي سکتور په اصلاحاتو او هغو اصلاحاتو چې د خصوصي سکتور د پراختیا ملاتړ کوي، تمرکز کوي ، د مۍ له ۱۸ څخه تر ۲۶ نیټې پورې په نوي ډهلي کې ترسره شوي او تمه کیږي چې دا خبرې اترې به د اکتوبر په میاشت کې په بروکسل کې د افغانستان په اړه د کنفرانس لپاره د چمتووالي په اړه خبر ورکړي.

۳۶. په اصلاحاتو کې د پرمختګ وضعیت د ناتو د سرمشریزې او د بروکسل د کنفرانس په درشل کې د مرستندویه پالیسې ډیالوګ تر اغیزې لاندې راوستي. د اپریل په ۴ ، د مالیې وزیر اکلیل حکیمي او زما ځانګړې استازې نیکولس هیسم د کابل په ښار کې د همغږۍ او نظارت د ګډ بورډ یوه ځانګړې غونډه جوړه کړه، په دې غونډه کې حکومت راپور ورکړ چې د حسابورکونې د دوره ایزې چوکاټ له لارې د ځان بسیاینې په برخه کې د ۲۰۱۶-۲۰۱۵ کلونو د موديي لپاره ۹۰ سلنه ژمنې یا خو بشپړې شوې یا په ښه مسیر باندې په حرکت کې دي. حکومت د سولې او پراختیا د ملي کاري چوکاټ په اړه خپل کار ته دوام ورکړ او د مۍ د میاشتې په ۹ نیټه یې د پراختیایي شریکبانو سره یوه مسوده شریکه کړه. حکومت همداشان راپور ورکړ چې د ولسي تړون، د ښاري پراختیا او د ښځو د اقتصادي پیاوړتیا د پلانونه او د قضایي اصلاحاتو د پلان په شمول، د خپلو ملي لومړیتوبونو د ۲۲ هغو له جملې څخه یې د درېو هغو مسوده جوړه کړې.

۳۷. دې ته په کتو سره چې د امنیتي سکتور لګښتونو په حکومتي بودیجه کې د مالي فشارونو اعمال ته دوام ورکړی ، د امنیت او پرمختیایي لګښتونو ترمنځ اړیکو ځانه ته نوې پاملرنه راواړوله. په ۲۰۱۵ کال کې د۲۲ سلنې زیاتوالي سربیره ، د دولت عواید د ناخالص کورني تولید ۱۰.۴ سلنه ده ، چې د اټکل شویو امنیتي لګښتونو څخه ټیټ دي ، کوم چې ۱۲.۲ سلنه جوړوي. د ملي تقاضا تقلیل، مخ پر ودې نیستي او د ودې دوامدارو ټیټو نرخو ته په کتو، لکه څنګه چې د اپریل په ۱۶ د نړیوال وجهي صندوق او د نړیوال بانک د ډلې په پسرلنۍ غونډو او د مۍ د میاشتې په دوهمه نیټه د آسیایي پرمختیایي بانک په کلنۍ ناسته کې بحث پرې وشو، د اقتصادي ودې او لومړیتوب لرونکو لګښتونو لپاره د یوه پایښت لرونکي ماډل را منځ ته کول د یوه کلیدي لومړیتوب په حیث پاته شوی.

۳۸. د فساد پر وړاندې د مبارزې د خپلې اجنډا د پر مخ بیولو په هدف، حکومت د خپلو هڅو په اړه راپور ورکړی. د مارچ په ۱۹ ، حکومت د ولسمشر د فرمان په واسطه د حکومتدارۍ ، عدالت او فساد پر وړاندې د مبارزې عالي شورا را منځ ته کړه تر څو د فساد پر وړاندې د مبارزې د ملي ستراتیژۍ د تدوین او تطبیق څخه څارنه وکړي. دا شورا چې یو ځل فعاله او په کار پیل وکړي ، د ولسمشر په ریاست به رهبري کیږي او اجراییوي رییس ، دوه مرستیالان ، قاضي القضات ، عدلیې وزیر او لوی څارنوال به پکې شامل وي. د مۍ په ۵ ، د فساد سره د مبارزې د یوه کنفرانس په جریان کې چې د اروپایي اتحادیې لخوا په کابل ښار کې په لار اچول شوی و، ولسمشر، د دواړو، د فساد پر وړاندې د مبارزې د ځانګړې محکمې چې د ناټو د سرمشریزې لخوا به فعاله شي او د هغو پلانونو چې موخه یې د سترو جرمونو د موجوده کاري ځواک پیاوړي کول دي څو د فساد پر وړاندې د څېړنو سره مرسته وکړي، د را منځ ته کولو اعلان وکړ. هغه د فساد پر وړاندې د مبارزې په غونډه کې چې د مۍ د میاشتې په ۱۲ نیټه په لندن کې جوړه شوې وه ژمنې تکرار کړې، او یوه اعلامیه یې خپره کړه چې په هغې کې د فساد پر وړاندې د مبارزې د لوړې کچې د ادارو را منځ ته کول ، د نړیوال قانون د پلي کولو په برخه کې د همکارۍ

پیاوړي کول ، د فاسدو داوطلبانو په اړه د معلواتو د شریکولو په برخه کې د اسانتیاوو را منځ ته کول او د مالیې تولولو د معیارونو پلي کول شامل دي.

۳۹.	حکومت د عدلي سکټور په دننه او سیمه ییزه کچه د فساد د مخنیوي په موخه ګامونه هم اخیستي. د ۳۴ نویو ارشد ولایتي څارنوالانو له جملې څخه د ۱۹ هغو ، او د دریو داخلي واحدونو لپاره دنویو رییسانو پشمول چې د فساد پر وړاندې د مبارزې، داخلي تفتیش او د ښځو پر وړاندې د تاوتریخوالي د له منځه وړلو سره تړاو لري، د خپل دفتر د ظرفیت د لوړولو په هدف، د مۍ په ۲۸ ، نوي لوی څارنوال ۴۰ مهم چارواکي وټاکل یا راولیږدول. د ۲۰۱۵ کال د مارچ او د ۲۰۱۶ کال د مارچ تر منځ موده کې، د سترې محکمې د قضایي څارنې څانګې د ۶ قاضیانو او د قضایي او د مدافع وکیلانو د شورا څخه د ۱۴ کارکونکو په شمول چې په قضایي فساد کې د ښکیلتیا شک ېرې کیده ۸۵ کسان نیولي، د هغو څخه یې څیړنې کړې او د عدلي تعقیب لپاره یې ارجاع کړي. دا د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې په پرتله د ۱۰۰ سلنې څخه ډیر زیاتوالی ښیي. حکومت همدارنګه د محاکمو او د استناف د محکمو ټولټال ۶۰۲ قاضیان چې د قضا د یوې ربعې څخه استازیتوب کوي، د ټولټال ۳۴ ولایتونو له جملې څخه په ۳۳ هغو کې د استناف د محکمې د ټولو لوړ پوړو قاضیانو په شمول د دې لپاره په نویو دندو بیا وګمارل تر څو د سیمه ییز نفوذ د خطر د کمولو له لارې قضایي خپلواکي ترویج کړي. د مۍ په لومړۍ نیټه ، د هلمند په ولایت کې د استیناف د څارنوالۍ مشر د ۲۵ هغو دولتي چارواکو نوموونه خپاره کړل چې په فساد او د ځمکو په غصب تورن و او تحقیقات یې پیل کړل.

۴۰.	دولت د حکومتدارۍ او د خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې د بهبود د یوې هڅې په حیث په سیمه ییزه کچه باندې اصلاحات پلي کړل. ولسمشر د یوې رقابتي پروسې له لارې ۱۲ نوي ښاروالان وټاکل، چې په دې سره د ټولټال ۱۵۴ ښاروالانو له جملې څخه د ټاکل شویو هغو شمیر ۱۵ ته لوړ شو. د ښاروالیو لپاره د خدمتونو د وړاندې کولو او د ښاري پراختیا د لا پیاوړتیا په خاطر ، د فبروري په ۴ ، دولت د سیمه ییزو ارګانونو په خپلواک ریاست کې د ښاروالیو د عمومي رییس موقف د مرستیال وزیر هغه ته لوړ کړ.

۴۱.	هغو هڅو چې موخه یې د افغان ملي پولیسو د مسلکیتوب او د ټولنې په کچه د پولیسو د اداره کولو او کنترول د چارو پیاوړتیا وه، هم دوام درلود. د کورنیو چارو وزارت ، د ملګرو ملتونو په ملاتړ ، د مارچ په لومړۍ او دوهمه نیټه د ټولنې پر بنسټ د پولیسو په هکله یو ملي کنفرانس جوړ کړ ، چې پکې د حکومتي او مدني ټولنې د استازو په ګډون ټولټال ۳۰۰ کسانو برخه اخیستې وه. ګډونوالو یو پریکړه لیک تصویب کړ او په ټول هیواد کې یې د ټولنې پر بنسټ د پولیسو د نظریې د پراختیا غوښتنه وکړه. د اپریل په ۷ نیټه ، یاد وزارت د روزنې ،ښوونې او روزنې او تعلیم او مشرتابه د پیاوړتیا په موخه یو ملاتړی ټیم رامنځ ته کړ.

پنځم. بشري مرستې

۴۲.	د شخړې له امله د پام وړ نویو تحریک شویو داخلي بې ځایه کیدنو، د لاسرسي پر وړاندې د دوامدارو ننګونو او د کلیوالي ټولنو لپاره د دوامداره اغیزمنتوب سره سره، بشر دوستانه وضعیت ناځرګنده پاتې شوی. د مۍ تر ۱۵ نیټې پورې ، ملګرو ملتونو د ۳۴ ولایتونو له جملې څخه په ۲۴ هغو کې د ۲۰۱۶ کال د پیل راهیسې له ۱۱۸،۰۰۰ څخه زیات نوي داخلي بې ځایه شوي کسان ثبت کړي ، چې دا د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې په پرتله لس سلنه ډیروالی ښیي. د طالبانو د پسرلني برید له پیل راهیسې، لږ تر لږه ، ۱۵،۰۰۰ کسان نوي بې ځایه شوي دي. د نویو بې ځایه شویو کسانو ډیری برخه په کندز او بغلان ولایتونو (۴۵،۰۰۰) او د ارزګان ولایت په دهراود ولسوالۍ کې (۱۲،۷۰۰) راپور شوی. د اړتیاوو د ارزولو او د بشري مرستو د رسولو په برخه کې چارې د لاسرسي د محدودیتونو له امله د خنډ سره مخې شوي.

۴۳.	د هغو کډوالو شمیر چې د ملګرو ملتونو د راستنیدنې د داوطلبانه پروګرام له لارې هیواد ته ستنیږي ډیر کم شوی ، چې دا د اقتصادي ، سیاسي او امنیتي چاپیریال سره تړلې بې باورۍ او ناڅرګندتیاووې منعکسوي. له پاکستان څخه د ټولټال ۳۹۰۱ کډوالو او د ایران د اسلامي جمهوریت څخه د ټولټال ۶۸۸ کډوالو په شمول، د مۍ تر ۱۴ نیټې پورې ، په ۲۰۱۶ کال کې ، ټولټال ۴۶۴۳ کډوال هیواد ته راستانه شوي. په ۲۰۰۲ کال کې د راستنیدنې د دواوطلبانه پروګرام د را منځ ته کیدو راهیسې، په دې کال کې د راستنیدونکو کسانو د ټیټو ریکارډ شویو ارقامو په درلودلو سره، د راستنیدونکو ارقام د ۲۰۱۴ کال سره د پرتلې وړ دي. د یو شمیر زیاتو کډوالو په

شمول ځوک چې په ښاري مرکزونو کې میشت دي، اکثریت هغو یې نه غوښتل چې خپلو اصلي مینو ته ستانه شي. ملګري ملتونه د خپلې خوښې د راستنیدني او مجدد ادغام د یوې جامع ستراتیژۍ د جوړولو په برخه کې د حکومت ملاتړ کوي او هغو ننګونو ته د کومو سره چې راستنیدونکي مخ دي، ځواب ووایي. په ورته وخت کې، ټولټال ۷۵۸۵۸ ناراجستر شوي افغانان: د ایران له اسلامي جمهوریت څخه ۶۷۶۶۷ او له پاکستان څخه ۸۲۳۹ په خپله خوښه هیواد ته راستانه شوي. ټولټال نور، ۶۲۲۵۴ افغانان د ایران له اسلامي جمهوریت او ۲۵۹ له پاکستان څخه شړل شوي. پداسې حال کې چې شمیر لاهم لوړ پاتې شوی ، د شمالي وزیرستان په اجنسۍ کې د پوځي عملیاتو وروسته د راستنیدونکو په برخه کې د ۲۰۱۵ کال په لومړیو کې د زیاتوالي په پرتله د پاکستان څخه د په خپلې خوښې راستنیدنه ۴۴ سلنه ټیټه وه. افغانستان په خوست او پکتیکا ولایتونو کې د شمالي وزیرستان د اجنسۍ څخه د زیات شمیر کډوالو کوربه و.

۴۴. اروپا ته د افغانانو مهاجرت په لوړه کچه دوام لري. د ۲۰۱۶ کال له پیل راهیسې، ټولټال ۳۹۴۶۵ افغانان د سمندر له لارې اروپا ته رسیدلي ، چې دا د ټولې رسیدنې ۲۱ سلنه جوړوي او د سوریایانو وروسته د نفوسو د دویم لوی ګروپ څخه استازیتوب کوي. د افغان مهاجرینو د زیاتیدونکي شمیر په زمینه کې ، یو شمیر زیاتو اروپايي هیوادونو د رد شویو افغان پناه غوښتونکو د بیرته ستنولو هڅې زیاتې کړې. د جنوري د لومړۍ څخه د اپریل د میاشتې تر ۳۱ هغې پورې ، په ۲۰۱۵ کال کې د ورته مودې د ټولټال ۴۵۰ راستنیدونکو کسانو په پرتله، د مهاجرت نړیوال سازمان له اروپا څخه له ټولټال ۱۸۵۱ په خپله خوښه راستنیدونکو سره مرستې وکړې. د بیرته راستنیدونکو کسانو نږدې نیمايي برخه له آلمان څخه بیرته هیواد ته ستانه شوي. د افغانستان د دولت او شریکباڼو تر منځ د مهاجرت د ماډلونو په اړه بحثونه دوام لري څو په افغانستان کې د پاته کیدو لپاره د دې هیواد د اوسیدونکو لپاره انګیزې را منځ ته کړي.

۴۵. افغانستان همدارنګه د طبیعي آفتونو او د سختو موسمي شرایطو له امله اغیزمن شوی ، د کومو په نتیجه چې سیلابونه او بې ځایه کیدنې را منځ ته شوې. د مارچ او اپریل د میاشتو تر منځ ، د ملي ناورین ټولټال ۷۹ پیښې ثبت شوي چې ۱۰۴۳ کسانو په شمول، ځوک چې د سیلابونو له امله د هلمند په ولایت کې بې ځای شوي او چا چې د بشر پالنې د شریکباڼو له خوا مرستې ترلاسه کړې، ټولټال ۳۶۹۴۵ اشخاص پکې اغیزمن شوي. تمه کیږي چې د افغانستان په یو شمیر حاصلخیزو سیمو کې د مارچ او اپریل په میاشتو کې د نورمالې کچې څخه د زیات اورښت له امله د غنمو حاصلات اوسط کچې ته ورسیږي او د راتلونکو دریو میاشتو په ترځ کې د هیواد په کچه د اکثرو نیستمنو کورنیو لپاره غذايي مصونیت ښه کړي.

۴۶. د ماشومانو د ګوزڼ د له منځه وړلو هڅې، کومې چې لا هم په افغانستان کې موجودې دي، همدارنګه د لاسرسي او امنیتي ننګونو سره مخ دي. د ۲۰۱۶ کال د پیل راهیسې پنځه نوې پیښې مستندې شوې: په کنړ ولایت کې درې، په هلمند او کندهار ولایتونو کې په ترتیب سره یوه یوه پیښه مستنده شوې. د روغتیا وزارت ، د ملګرو ملتونو په ملاتړ ، د هیواد په کچه د دوو ملي کمپاینونو په شمول، د معافیت بشپړونکي فعالیتونه ترسره کړل. اټکل کیږي چې څه نا څه ۲۰۰۰۰ ماشومان نه وه واکسین شوي ، پدې کې په شمال - ختیځ سیمه کې ۱۴۷،۰۰۰ ماشومان، او په ختیځه سیمه کې ټولټال ۳۰،۵۵۵ ماشومان شامل دي چېرې چې دولت ضد عناصرو د لاسرسي مخه نیولې ، او په سویل کې ۲۲،۴۴۵ ماشومان ، چیرې چې فعاله جګړه روانه وه. د ناامنۍ له امله په هلمند او فراه ولایتونو کې د کمپاینونو نظارت محدود پاتې شوی.

۴۷. د ماین پاکۍ د چارو شریکباڼو ، د ملګرو ملتونو په همغږۍ ، د ۲۰۱۶ کال په لومړۍ ربع کې د ماینونه ۴۲ او د جګړې درې ډګرونه له ماینونو څخه پاک کړل، چې په پایله کې یې په پنځو ولسوالیو کې ۱۵ټولنې د ماین له خطر څخه پاکې اعلان شوې. د ربعې په پای کې ، جوته شوه چې لا هم د ماینونو او جګړې په ۴۳۳۴ ډګرونو کې د ماینونو خطر شتون لري ، چې دې د ۲۵۵ ولسوالیو په کچه ۱۵۸۴ ټولنې اغیزمنې کړې دي. حکومت ته د ماین پاکۍ د همغږۍ د لیرد چارې د پلان سره سمې پر مخ ځي او تمه کیږي چې په ۲۰۱۷ کال کې به بشپړې شي.

۴۸. د ملګرو ملتونو د نړیوال نظارت تر چوکاټونو لاندې د بشري لاسرسي محدودیتونه په دوامداره توګه ثبت شوې . په ټوله کې ، د ۲۰۱۶ کال په لومړیو څلورو میاشتو کې د غیر دولتي سازمانونو ، ملګرو ملتونو او نورو نړیوالو سازمانونو پر وړاندې ۷۵ پیښې ثبت شوې وې . پنځه مرستندویه کارکونکي مړه او اته نور ټپیان شوي

دي. د ۲۰۱۵ کال د ورته مودې د ټولټال ۵۹ پېښو په پرتله، د ټولټال ۸۱ مرستندویه کارکونکو د تښتولو په درلودلو سره، د تښتونو شمېر د پام وړ لوړ شوی. د تښتونې ډېرې پېښو د ماین پاکۍ مؤسسې اغېزمنې کړې. د ملګرو ملتونو د بشر دوستانه هوايي خدمتونو په واسطه د نویو الوتنو له لارې بدخشان ولایت ته لاسرسی ښه شوی.

۴۹. د مۍ تر ۱۶ پورې ، د افغانستان لپاره ټولیز بشردوستانه تمویل ټولټال ۱۶۹ میلیون ډالرو ته رسیدلی و ، چې له هغې جملې څخه ټولټال ۶۵ میلیون ډالر هغو فعالیتونو ته کوم چې د بشردوستانه غبرګون په پلان کې پیش بیني شوي وو او ۱۰۴ میلیون ډالر نړیوال سره صلیب او سرې میاشتې ټولنې ته تخصیص شوي وي. د غبرګون پلان ۱۶ سلنه تمویل شوی و. د خوړو، تغذیې ، روغتیایي پاملرنې ، او کډوالو او راستنیدونکو د پروګرامونو لپاره تمویل په ځانګړي ډول ټیټ پاته شوی. د بېړنۍ روغتیایي پاملرنې، د بې ځایه شویو کورنیو او د بشر پالنې د چارو د ارزونې په اړه په مالي مرستو په تمرکز سره، د افغانستان د بشر پالنې وجهي صندوق په ۲۰۱۶ کال کې تر دې دمه ۲۵ میلیونه ډالره ترلاسه کړي.

شپږم. له نشه يي توکو سره مبارزه

۵۰. د مارچ په ۱۶، د مخدره توکو او جرمونو په اړه د ملګرو ملتونو دفتر د خپل راپور د ټولنیزي اقتصادي شننې برخه چې سر لیک يې د ۲۰۱۵ کال د افغانستان د ترياکو سروې ده خپره کړه ، پدې شننه کې د مخدره توکو او جرمونو په اړه د ملګرو ملتونو دفتر د ترياکو اقتصاد او هغه عوامل ارزولي چې د کوکنارو د کښت سره مرسته کوي. د راپور لیکوالانو موندلې چې په افغانستان کې د ترياکو اټکل شوي ناخالص ارزښت د ۲۰۱۴ کال د ۴۵ سلنې په راټيټيدو سره ۱.۵۶ ملیارد ډالرو ته رسیدلی ، د ۲۰۱۴ کال د ۱۳ سلنې په پرتله لا هم د هیواد د ناخالص کورني محصول د ۷ سلنې څخه استازيتوب کوي. د ترياکو په اقتصاد کې د پام وړ کموالی د ترياکو د کښت په برخه کې د پام وړ کموالي او په ۲۰۱۵ کال کې د کروندې پر سر د وچو اوپیمو د اوسط نرخ په برخه کې کموالي منعکسوي. دې ته په کتو سره چې د کوکنارو او د دې مادې د مشتقاتو پلور د هغوي د کلني عاید ۴۰ سلنه جوړوي، او د کليوالو ټولنو ټولنيز اقتصادي اغيزمنتوب لا ډیر کړ، د ۲۰۱۵ کال د حاصلاتو ټيټ ارزښت د کلیوالو کورنیو لپاره چې د اوپیمو په کښت کې ښکیل دي د عایداتو د پام وړ کموالي لامل شو. د لومړي ځل لپاره، د دې راپور لیکوالانو ویلي چې میرمنې د اضافي نغدي عاید له امله هڅول شوې وې، دوی د کوکنارو د کښت يا متبادلو حاصلاتو د غوراوي په اړه محدود نفوذ درلود، په راپور کې د کوکنارو په کښت کې د افغان میرمنو د رول په اړه یوه برخه شامله وه.

۵۱. د ترياکو د کښت په اصلي سیمو کې د امنيتي ننګونو له امله د مخدره توکو د کښت د له منځه وړلو چارې ندي راپور شوي. د فبروري د ۱۰ او د مۍ ۲۳ تر منځ، د قانون پلي کونکو افغان چارواکو د مخدره توکو پر وړاندې ۶۹۴ عملیات ترسره کړي ، چې په پایله کې يې ۱۳۲۹ کیلوګرامه هیرويين ، ۳۰۵۸ کیلوګرامه اوپیم، ۸۶۰ کیلو ګرامه مورفین ، ۲۹ کیلو ګرامه میتامفیتامین او ۷۶۸۸ کیلو ګرامه چرس نیولي دي او ۱،۴۰۶ کیلوګرامه مخکي جوړ شوي جامد کیمیاوي توکي او ۱،۴۴۲ لیتره مایع مخکي جوړ شوي کیمیاوي توکي ضبط کړي دي. سربیره پردې ، پنځه لابراتوارونه له منځه وړل شوي ، ۸۵۱ شکمن کسان نیول شوي او ۱۴۳ نقلیه وسیلې ، ۸۴ وسلې ، او ۹۵ ګرځنده تلیفونونه نیول شوي دي. ددې عملیاتو په ترڅ کې د افغان ملی دفاعي او امنيتي ځواکونو درې غړې وژل شوي او پنځه نور ټپيان شوي دي.

اووم. د ماموریت ملاتړ

۵۲. یوناما د کندز په ښار کې د خپلو ودانیو جوړولو ته دوام ورکړی ترڅو د لږ تر لږه عملیاتي امنيتي معیارونو څخه بشپړ ډاډ ترلاسه شي. د دې لپاره چې په ساحې موقعيتونو کې د ملګرو ملتونو د کارکونکو لپاره طبي خدمتونه چمتو شي، د غبرګون د ځوابولو طبي ټیمونه د اپریل په میاشت کې د باميانو ، فیض آباد ، ګردیز، هرات ، جلال آباد ، کابل او کندهار په اتو ځایونو کې ګمارل شوي.

اتم. ملاحظات

۵۳. په یو بل پورې تړلي اقتصادي ، سیاسي او امنیتي ننګوني همدارنګه حکومت او د افغانستان خلک د ازمایښت سره مخ کړي. ټيټه اقتصادي وده ، لوړه بې کاري ، او د لوړې کچې یاغیتوب د داخلي بې ځایه کیدنې د نویو کچو او مهاجرت لامل شوی او یوه سیاسي مخالفت ته یې لمن وهلې. پداسې حال کې چې دا شرایط د دولت جوړونې لپاره نه دي ، دوی د هغه ټاکل شوې څواب ته اړتیا لري. حکومت په څرګند ډول د لا ښه ثبات، حساب ورکونې ، او ځان بسیاینې لپاره یوه لار مشخصه کړې ، د کوم تحقق چې د پرمختګ په حال کې د یوه کار او دندې په حیث پاته ده. پداسې حال کې چې د بروکسل او وارسا د ۲۰۱۶ کال په غونډو کې نړیواله ټولنه د افغانستان سره په خپلو مرستو غور کوي چې دا ټولنه به یې د افغانسان سره وکړي، زه غواړم دا جوته کړم چې د ثبات په لور د هیواد پر وړاندې لار ماتیدونکې ده او د نړیوال ملاتړ په روښانه او اوږدمهاله ژمنو تکیه کوي.

۵۴. زه د افغان سولې او پخلاینې د بهیر په اړه د څلور اړخیزې همغږۍ د ډلې په زمینه کې، د چین، پاکستان او متحده ایالاتو سره د افغانستان د ژمنې ستاینه کوم. یوازې د خبرو اترو د یوه سیاسي هوکړه لیک له لارې به افغانان دوامداره سوله ترلاسه کړي د کومې چې دوی مستحق دي او ورته اړتیا لري. پدې حواله د حکومت او طالبانو ترمنځ مستقیمې خبرې اترې لازمي دي ، او زه په غړو هیوادونو غږ کوم چې د داسې یوې لاسته راوړنې د ترلاسه په برخه کې مرسته وکړي.

۵۵. زه د دولت او حزب اسلامي تر منځ د سولې د تړون د مسودې یادونه کوم او یوځل چې تایید شي ، د هغو ژمنو چې په دې مسوده کې یې یادونه شوې هرکلی کوي، له تاوتریخوالي او ترهګرو ډلو سره اړیکې پرې کړي او د بشري حقونو ملاتړ وکړي . پدې هیله چې د دې ډول تړون پلي کول به د شخړې سره د تړلي تاوتریخوالي د کمولو سره مرسته وکړي، زه د افغانستان لپاره د نړیوال اهمیت په پام کې نیولو سره ټینګار کوم چې خپلې نړیوالې ژمنې رعایت کړي، د جنګي جرمونو ، د بشریت پر وړاندې د جرمونو او د بشري حقونو د جدي سرغړونو لپاره عاملین محاکمه کړي.

۵۶. د شخړې له امله د ملکي تلفاتو په شمیر کې زیاتوالی د منلو وړ ندي. د ۲۰۱۶ کال په لومړۍ ربع کې مستند شوي تلفات د ۲۰۰۹ کال راهیسې تر ټولو لوړ ثبت شوې تلفات دي. په شخړه پورې اړوند تاوتریخوالي په ماشومانو همدارنګه ویجاړونکی تاثیر درلود ، کوم چې د لومړۍ ربع په جریان کې د ټولو تلفاتو نږدې دریمه برخه جوړوي. د بې ځایه کیدنې په شمیر کې زیاتوالی د دوامداره شخړې له امله متوقع کیدای شي. د ملکي تلفاتو د کمښت په برخه کې به د حکومت ژمنتیا د ملکي تلفاتو د مخنیوي او کمولو د پالیسۍ د نهایی کولو او پلي کولو کې له لارې څرګنده شي.

۵۷. د مخه نیونکي توقیف په اړه د ۲۰۱۵ کال د سپټمبر د دوهمي نیټې د فرمان د رد په اړه د ملي شورا د ولسي جرګې پریکړه، د کوم فرمان احکام چې د اساسي قانون او مدني او سیاسي حقونو د نړیوال تړون سره په ټکر کې دي او کوم چې افغانستان لاسلیک کړي ، د افغانستان د خلکو د هغې غوښتنې ثبوت دي چې غواړي د قانون حاکمیت او بشري حقونه رعایت شي او وده ورکړي. هیله کیږي چې دولت به هم د اعدام د سزا د کارونې او د قانوني اصلاحاتو د ګړندي کولو لپاره د قانوني مهلت د اعمال لپاره اقدام وکړي چې په دې سره به د اعدام سزا به په عمر قید سزا واړوي.

۵۸. اړتیا لیدله کیږي چې په دولت کې لوړو پوستونو ته د ګمارنې په برخه کې شوی پرمختګ پیاوړی شي او د کابینې پاتې مهم پوستونه هم ډک شي. په ورته ډول ، ګمارنې او د انتخاباتي مدیریت د ارګانونو د کارکونکو ګمارنې او همدارنګه د اصلاحاتو په اړه توافق ته په سمدستي ډول اړتیا لیدله کیږي ترڅو د ټاکنو لپاره چمتووالی ونیول شي که چیرې ټاکنې اعتباري وي او په ۲۰۱۶ کال کې ترسره شي.

۵۹. له فساد سره د مبارزې لپاره د لا نورو دقیقو پالیسیو او کړنلارو د پلي کولو په موخه باید د ولسمشر ژمنې د عمل جامه واغوندي. د دې لپاره چې دې پالیسۍ ګانو او کړنلارو ته د عمل جامه ورواغوندل شي، د خلکو د باور د ساتنې او خوندي کولو په برخه کې د ملي شورا قوي ملاتړ ته اړتیا لیدله کیږي. د حکومت له خوا د ۲۱۰۴ کال د نومبر اطلاعاتو ته د لاسرسي د قانون پلي کول به د مدني ټولنې لخوا د رونتیا د ودې او بررسې کولو په برخه کې یوه مهمه مرسته وي ، کوم چې به د فساد ضد هڅو سره مرسته وکړي.

۶۰.	په وارسا کې سرمشریزه او د افغانستان په هکله د بروکسل کنفرانس کولی شي د هیواد او سیمې په مسیر کې د یوه مهم محور څخه استازیتوب وکړي او د ارتباط او نښلون او پولې پورې غاړې په اوږدو کې د همکارۍ د پیاوړي کولو لپاره مهمو هڅو ته وده ورکړي. په ورته وخت کې ، دا به دوامدارې پاملرنې ته اړتیا ولري ترڅو داسې یوه تګلاره یقیني کړي چې د حکومت لپاره د امنیتي ځواکونو او پرمختیایی نوښتونو د تمویل په برخه کې ستونزمن کار وپېژني. دولت باید خپل نقش ولوبوي او دا څرګنده کړي چې د اصلاحاتو پلي کولو ته ژمن دی ترڅو د افغانانو په ژوند د نړیوالې مرستې د لمس وړ اغیزې یقیني کړي. د هغو جدې ستونزو په نظر کې نیولو سره د کومو سره چې هیواد مخ دی، زه تاکیید کوم چې د افغان اصلاحاتو د اجنډا د غړو هیوادونو تمې او توقعات باید ریښتیني وي.

۶۱.	زه په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د ټولو کارکوونکو او د افغانستان لپاره زما د ځانګړي استا زي او په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د مرستندویه پلاوي د مشر تدامیچي یاماموتو څخه تر ننګونو ډکو شرایطو لاندې د هغوي د دوامداره تعهد لپاره چې موخه یې د افغانانو د ملاتړ په برخه کې زموږ د ژمنو سرته رسول دي، مننه کوم.